

อิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อ ความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร*

THE INFLUENCE OF SMART SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING ON COMPETITIVE ADVANTAGE

บุญसान ธรรมทิพย์*, ศุภานัน ศรีวิราช, ฉลวย ทองสมบุญ, ธนิดา กิจจารักษ์, ปรีชา สวน

Boonsan Tharathuek*, Supanan Srivirach, Chaluay Thongsomboon, Thanida Kitjarak, Preecha Suan

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Business Administration, Southeast Asia University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: boonsant@sau.ac.th

*Tel: 064-935-2391

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร 4) เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สมมติฐานสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการประยุกต์ใช้การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ และความได้เปรียบทางการแข่งขันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะมีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ร้อยละ 52.50 2) การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลร่วมกันทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ, การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, อุตสาหกรรมการผลิต, จังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

The main objectives of this research paper are 1) to study the application level of intelligent supply chain management. 2) To study the influence of smart supply chain

management. 3) To study the influence of strategic management accounting on the competitive advantage of manufacturing establishments in Samut Sakhon Province 4) To study the combined influence of intelligent supply chain management and strategic management accounting on the competitive advantage of manufacturing establishments. This research is a quantitative research using a questionnaire to collect data from a sample from a manufacturing facility. The statistics used in the data analysis were percentages, means, and standard deviations. Pearson's correlation coefficient analysis and multiple regression analysis. The results show that the application level of smart supply chain management Strategic management accounting and overall competitive advantage are very high. Hypothesis testing showed that 1) intelligent supply chain management had a statistically significant positive influence on competitive advantage at the .05 level, predicting a competitive advantage of 52.50%, 2) strategic management accounting had a statistically significant positive influence on competitive advantage at the .05 level, and 3) intelligent supply chain management and strategic management accounting had a statistically significant positive influence on competitive advantage at the .05 level.

Keywords: Smart Supply Chain Management, Strategic Management Accounting, Competitive Advantage, Manufacturing Industry, Samut Sakhon Province

บทนำ

อุตสาหกรรมการผลิตถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเป็นหนึ่งในเขตอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) พึ่งพาภาคการผลิตในสัดส่วนที่สูง อย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล สิ่งทอ พลาสติก และชิ้นส่วนยานยนต์ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร, 2566) อย่างไรก็ตาม ในบริบททางธุรกิจปัจจุบันที่โลกก้าวเข้าสู่ยุคความผันผวน ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ ตลอดจนผลกระทบเชิงโครงสร้างจากการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain Disruption) สถานประกอบการในพื้นที่จึงต้องเผชิญกับแรงกดดันอย่างหนัก รอบด้าน ทั้งจากต้นทุนวัตถุดิบและพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น ภาวะขาดแคลนแรงงาน และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ต้องการสินค้าที่มีความเฉพาะเจาะจงและต้องการการตอบสนองที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น

ภายใต้ความท้าทายเหล่านี้ รูปแบบการบริหารจัดการแบบดั้งเดิมที่พึ่งพากำลังแรงงานราคาถูก (Labor-intensive) ไม่สามารถตอบสนองต่อพลวัตของการแข่งขันในยุคดิจิทัลได้อีกต่อไป องค์กรธุรกิจจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการสร้างและรักษา ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ทั้งในมิติของการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) และการสร้างความแตกต่าง (Differentiation) เพื่อให้สถานประกอบการสามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้น องค์กรจำเป็นต้องยกระดับขีดความสามารถจากภายใน (Internal Capabilities) โดยมุ่งเน้นไปที่การปฏิวัติระบบการปฏิบัติการและการบริหารข้อมูลสารสนเทศเชิงลึก เพื่อก้าวข้ามขีดจำกัดและยกระดับศักยภาพทางการแข่งขัน การบูรณาการศาสตร์ด้านการปฏิบัติการและสารสนเทศทางการบัญชีจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ ประกอบด้วยสองส่วนหลัก ได้แก่ การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (Smart Supply Chain Management) ซึ่งเป็นการยกระดับโครงข่ายโลจิสติกส์และการผลิตโดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง เช่น อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เข้ามาบูรณาการในทุกกระบวนการ ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ การจัดการลักษณะนี้สร้างให้เกิดการมองเห็นแบบเบ็ดเสร็จ (End-to-End Visibility)

ความโปร่งใส และความสามารถในการติดตามข้อมูลแบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยให้สถานประกอบการสามารถพยากรณ์ความต้องการของตลาดได้อย่างแม่นยำ ลดการกักตุนสินค้าคงคลัง ขจัดความสูญเปล่า (Waste) ในกระบวนการผลิต และมีความยืดหยุ่นสูงในการปรับตัวต่อสภาวะวิกฤต (สมยศ วิทยาเกียรติ และคณะ, 2565)

ในขณะที่ระบบห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพเชิงปฏิบัติการ การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Accounting) จะทำหน้าที่เป็นแกนสมองในการประมวลผลข้อมูลเหล่านั้น ข้อมูลที่ได้ไม่เพียงแต่เป็นตัวเลขทางการเงิน แต่ยังรวมถึงข้อมูลที่ไม่เป็นตัวเงิน (Non-financial Data) ข้อมูลของคู่แข่ง และสถานะอุตสาหกรรม (ศิริเพชร สุนทรวิภาต, 2562) เครื่องมือของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ เช่น การบริหารต้นทุนฐานกิจกรรมขั้นสูง การประเมินผลแบบสมดุล (Balanced Scorecard) และการวิเคราะห์ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain Analysis) จะช่วยให้ผู้บริหารมีสารสนเทศเชิงลึกแบบมองไปข้างหน้า (Forward-looking) สำหรับใช้ในการวางแผน ควบคุม สั่งการ และตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้อย่างเฉียบคม (วีระวรรณ ศิริพงษ์, 2560)

ดังนั้น เมื่อองค์กรสามารถผนวกความคล่องตัวของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ เข้ากับความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูลของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ จะก่อให้เกิดการทำงานที่ประสานกันอย่างทรงพลัง (Synergistic Effect) ข้อมูลการดำเนินงานแบบเรียลไทม์จะถูกแปลงเป็นสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยลดต้นทุนที่ซ่อนเร้น ยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ และตอบสนองต่อพลวัตของตลาดได้รวดเร็วกว่าคู่แข่ง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรอย่างยั่งยืน จากการปริทัศน์วรรณกรรม (Literature Review) ที่ผ่านมา พบว่า แม้จะมีนักวิชาการให้ความสนใจศึกษาตัวแปรทั้งสองนี้เพิ่มขึ้น แต่งานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยมักแยกการศึกษาอย่างเป็นเอกเทศ (Isolated Studies) เช่น การศึกษาเทคโนโลยีห่วงโซ่อุปทานในมุมมองของวิศวกรรมการผลิต หรือการศึกษาการบัญชีบริหารในมุมมองของสายวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ ยังขาดแคลนงานวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical Research) ที่มุ่งศึกษาถึง อิทธิพลร่วม หรือกลไกการทำงานประสานกันของตัวแปรทั้งสองที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต ใน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีระบบนิเวศทางธุรกิจ (Business Ecosystem) และโครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจครอบครัวขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีการพึ่งพากำลังแรงงานข้ามชาติสูง ซึ่งเป็นความท้าทายเฉพาะพื้นที่ที่แตกต่างจากบริบทของงานวิจัยในระดับสากลหรือในเขตอุตสาหกรรมอื่น นำช่องว่างทางการวิจัย (Research Gaps) ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีข้อคำถามการวิจัยว่า การบูรณาการระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถและยกระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรในพื้นที่ดังกล่าวมากน้อยเพียงใด จึงนำมาสู่วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งนี้ ผลการศึกษานี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Body of Knowledge) เชิงบูรณาการข้ามศาสตร์ และเป็นข้อเสนอแนะเชิงประจักษ์แก่ผู้บริหารสถานประกอบการในการปรับกระบวนการบริหารจัดการ ตลอดจนเป็นแนวทางสำคัญให้หน่วยงานภาครัฐนำไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายส่งเสริมศักยภาพอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้ก้าวสู่มาตรฐานอุตสาหกรรม 4.0 อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ใช้การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร

4. เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยไว้ตามลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการฝ่ายห่วงโซ่อุปทาน หรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ผู้จัดการโรงงาน ผู้จัดการฝ่ายห่วงโซ่อุปทาน หรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีและการเงิน จำนวน 384 คน คำนวณจากสูตรแบบไม่ทราบจำนวนประชากรของ Cochran, W. G. ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (Cochran, W. G., 1963); (กัลยา วาณิชยบัญชา, 2553) จำนวน 384 ตัวอย่าง แต่เพื่อความแม่นยำของข้อมูลในการเก็บตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเก็บตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง

3. กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ สถานประกอบการอุตสาหกรรมผลิตที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

4. ขอบเขตเนื้อหา ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ และ 2) การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ระหว่างเดือน มกราคม พ.ศ. 2569 ถึง เดือน เมษายน พ.ศ. 2569

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นการรอบในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและสถานประกอบการ ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (Smart Supply Chain Management ได้แก่ ด้านการมองเห็นห่วงโซ่อุปทาน (Visibility) ด้านการบูรณาการข้อมูล (Integration) ด้านความอัจฉริยะและการวิเคราะห์ (Intelligence) ด้านความยืดหยุ่น (Agility)

ส่วนที่ 3 ระดับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Accounting) ได้แก่ ด้านการบริหารต้นทุน (Strategic Costing) ด้านการวางแผนและการควบคุม (Planning and Control) ด้านการวิเคราะห์คู่แข่ง (Competitor Analysis) ด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Decision Making)

ส่วนที่ 4 ระดับความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Competitive Advantage) ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) ด้านการตอบสนองที่รวดเร็ว (Responsiveness) ด้านคุณภาพ (Quality)

ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นเพียงคำตอบเดียว และมีเกณฑ์การให้คะแนนน้ำหนักจำแนกตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลค่าความหมายผู้วิจัยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลค่า โดยกำหนดช่วงในการจำแนก ดังนี้ (Best, J. W., 1977)

ช่วงการวัด = ค่าคะแนนสูงสุด - ค่าคะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

แทนค่าได้ = $5 - 1 \div 5 = 0.80$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลค่าความหมายของแบบสอบถามตอนที่ 2 ดังนี้

4.21 - 5.00 ระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 ระดับมาก

2.61 - 3.40 ระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 ระดับน้อย

1.00 - 1.80 ระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความถามในแบบสอบถาม ว่ามีความครอบคลุมและสามารถวัดพฤติกรรมหรือเนื้อหาได้ตรงตามนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ในการศึกษาได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัยที่พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดและนิยามปฏิบัติการตัวแปร พร้อมทั้งแนบกรอบแนวคิดการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะ เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และประมวลผลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยามตัวแปร (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อความถาม ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อความวัดตรงตามจุดประสงค์

0 ไม่แน่ใจ

-1 แน่ใจว่าข้อความวัด ไม่ตรง ตามจุดประสงค์

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruency-IOC) โดยใช้สูตรดังนี้ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977)

$$\text{จากสูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า IOC} &= \frac{2}{3} \\ &= 0.67\end{aligned}$$

สรุป ค่า IOC คือ 0.67 (มากกว่า 0.50) ผ่านเกณฑ์

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) หลังจากที่ใช้แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวไป ทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หา ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเฉพาะในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) (คือ ส่วนที่ 2 ถึง ส่วนที่ 4) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) การวิเคราะห์นี้มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบ ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ของชุดข้อคำถามในแต่ละมิติ (Scale) ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด เพื่อให้มั่นใจว่าชุดข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดตัวแปร สำหรับเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ยอมรับว่ามีความเชื่อมั่นสูงและควรมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Nunnally, J. C., 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารหรือตัวแทนของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนำแบบสอบถามที่ผ่านการพัฒนาและปรับปรุงจนมีคุณภาพในระดับที่ยอมรับได้ไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ 2) การขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามและทำขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด 3) แจกจ่ายและเก็บแบบสอบถามจากประชากรทั้งหมด 4) รับแบบสอบถามกลับคืนตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง และระดับของตัวแปรที่ศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้ ใช้เพื่อสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ การวิเคราะห์ระดับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ ระดับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ และระดับความได้เปรียบทางการแข่งขัน ผู้วิจัยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เพื่ออธิบายระดับการประยุกต์ใช้และผลลัพธ์ของแต่ละปัจจัย โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทั้งหมดว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกหรือเชิงลบ และอยู่ในระดับใด และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ X_1 และ การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ X_2 ที่มีต่อตัวแปรตาม คือ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน Y โดยสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score) และคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	220	55.00
หญิง	180	45.00
ภาพรวม	400	100.00
2. อายุ		
20 - 29 ปี	40	10.00
30 - 39 ปี	160	40.00
40 - 49 ปี	140	35.00
50 ปีขึ้นไป	60	15.00
ภาพรวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	5.00
ปริญญาตรี	260	65.00
ปริญญาโท	110	27.50
สูงกว่าปริญญาโท	10	2.50
ภาพรวม	400	100.00
4. ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหารระดับสูง / ผู้อำนวยการ	60	15.00
ผู้จัดการฝ่าย / แผนก	200	50.00
หัวหน้างาน / ซุปเปอร์ไวเซอร์	140	35.00
ภาพรวม	400	100.00
5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
ต่ำกว่า 5 ปี	80	20.00
5 - 10 ปี	180	45.00
11 - 15 ปี	100	25.00
15 ปีขึ้นไป	40	10.00
ภาพรวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี มากที่สุด จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 ทางด้านระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00 เมื่อพิจารณาด้านตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่าย/แผนก จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันระยะเวลา 5 - 10 ปี มากที่สุด จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

ส่วนที่ 2 ระดับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ ในภาพรวม

การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปรผล
1. ด้านการมองเห็นห่วงโซ่อุปทาน (Visibility)	4.25	0.65	มากที่สุด
2. ด้านความยืดหยุ่น (Agility)	4.15	0.72	มาก
3. ด้านการบูรณาการข้อมูล (Integration)	4.08	0.68	มาก
4. ด้านความอัจฉริยะและการวิเคราะห์ (Intelligence)	3.95	0.81	มาก
ภาพรวม	4.11	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะของสถานประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.11, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุด คือ ด้านการมองเห็นห่วงโซ่อุปทาน (Visibility) อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.25, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ ด้านความยืดหยุ่น (Agility) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.15, S.D. = 0.72) ด้านการบูรณาการข้อมูล (Integration) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08, S.D. = 0.68) และด้านความอัจฉริยะและการวิเคราะห์ (Intelligence) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.95, S.D. = 0.81) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ระดับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวม

การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปรผล
1. ด้านการวางแผนและการควบคุม (Planning and Control)	4.30	0.62	มากที่สุด
2. ด้านการบริหารต้นทุน (Strategic Costing)	4.20	0.68	มาก
3. ด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Decision Making)	4.15	0.70	มาก
4. ด้านการวิเคราะห์คู่แข่ง (Competitor Analysis)	4.05	0.75	มาก
ภาพรวม	4.18	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานประกอบการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนและการควบคุม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.30, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านการบริหารต้นทุน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, S.D. = 0.68) ด้านการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (Decision Making) (ค่าเฉลี่ย = 4.15, S.D. = 0.70) และด้านการวิเคราะห์คู่แข่ง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.75) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ระดับความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในภาพรวม

ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปรผล
1. ด้านคุณภาพ (Quality)	4.35	0.58	มากที่สุด
2. ด้านการตอบสนองที่รวดเร็ว (Responsiveness)	4.28	0.61	มากที่สุด
3. ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership)	4.15	0.65	มาก
4. ด้านการสร้างความแตกต่าง (Differentiation)	4.02	0.72	มาก
ภาพรวม	4.12	0.60	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.12, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.35, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองที่รวดเร็ว อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.28,

S.D. = 0.61) และ ด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.15, S.D. = 0.65) ด้านการสร้างความแตกต่าง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.02, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ (H1) การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ มีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 5 การทดสอบอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตัวแปรอิสระ (Predictors)	สัมประสิทธิ์ที่ไม่ปรับมาตรฐาน	สัมประสิทธิ์ที่ปรับมาตรฐาน t	
	B	S.E.	β
(ค่าคงที่)	1.254	0.142	4.282
การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1)	0.718	0.034	4.673

R = .725, R^2 = .525, \ Adjusted, R^2 = .524, F = 445.927, Sig. = .000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของแบบจำลองสมการถดถอย มีค่า F เท่ากับ 445.927 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 ($p < .05$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ) สามารถพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะมีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.725 แสดงว่าการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) เท่ากับ 0.525 หมายความว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ สามารถอธิบายความผันแปรของความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ร้อยละ 52.50 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.718 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.725 โดยมีค่า t เท่ากับ 21.117 ($p < .05$)

สมมติฐานที่ (H2) การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 6 การทดสอบอิทธิพลของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตัวแปรอิสระ (Predictors)	สัมประสิทธิ์ที่ไม่ปรับมาตรฐาน	สัมประสิทธิ์ที่ปรับมาตรฐาน t	
	B	S.E.	β
(ค่าคงที่)	1.105	0.138	-
การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1)	0.740	0.032	0.755

R = .755, R^2 = .570, \ Adjusted, R^2 = .569, F = 527.185, Sig. = .000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของแบบจำลองสมการถดถอย มีค่า F เท่ากับ 527.185 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 ($p < .05$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระ (การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์) สามารถพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.755 แสดงว่าการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R^2 เท่ากับ 0.570 หมายความว่า การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ สามารถอธิบายความผันแปรของความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ได้ร้อยละ 57.00 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (X2) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ 0.740 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน β เท่ากับ 0.755 โดยมีค่า t เท่ากับ 22.960 ($p < .05$)

สมมติฐานที่ (H3) การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ มีอิทธิพลร่วมกันทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7 สรุปการถดถอยพหุคูณของอิทธิพลร่วมระหว่างการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ($n = 400$)

Model	R	R^2	Adjusted R^2
1	0.812	0.659	0.658

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) มีค่า F เท่ากับ 383.452 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ($p < .05$) แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้งสองตัว ได้แก่ การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1) และการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (X2) มีอิทธิพลร่วมกันต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน Y อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.812 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจพหุคูณที่ปรับปรุงแล้ว Adjusted R^2 เท่ากับ 0.658 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวร่วมกันอธิบายความผันแปรของความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ร้อยละ 65.80

ตารางที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในแบบจำลองพยากรณ์ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ตัวแปรอิสระ (Predictors)	สัมประสิทธิ์ที่ไม่ปรับมาตรฐาน	สัมประสิทธิ์ที่ปรับมาตรฐาน t	
	B	S.E.	β
(ค่าคงที่)	0.854	0.125	-
การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1)	0.385	0.042	0.405
การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (X2)	0.428	0.038	0.485

$R = .755$, $R^2 = .570$, \ Adjusted, $R^2 = .569$, $F = 527.185$, Sig. = .000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า อิทธิพลรายตัวในแบบจำลองพหุคูณ ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งคู่ โดยการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (X2) มีอิทธิพลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันสูงที่สุด ($\beta = 0.485$) รองลงมา คือ การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะ (X1) ($\beta = 0.405$) นอกจากนี้ ผลการตรวจสอบค่า VIF มีค่าเท่ากับ 1.425

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ระดับการประยุกต์ใช้การจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ และความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร สามารถนำมาอภิปรายผลตามประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.ด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมองเห็นห่วงโซ่อุปทาน (Visibility) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจาก อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและชิ้นส่วนยานยนต์ในสมุทรสาครต้องเผชิญกับข้อกำหนดด้านเวลาที่เข้มงวด (Lead Time) และอายุของสินค้า (Shelf-life) องค์กรจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการลงทุนระบบติดตามสถานะแบบเรียลไทม์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ได้ทุกขั้นตอน

ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวทางการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาบูรณาการในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งประกอบด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง และการเชื่อมต่อเครือข่ายดิจิทัล ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอุตสาหกรรมในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้องค์กรสามารถลดต้นทุนการดำเนินงานเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของตลาดได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ข้อค้นพบดังกล่าวยังถือเป็นข้อเสนอแนะทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่สำคัญสำหรับผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรม ในการที่จะต้องเร่งนำเทคโนโลยีห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะมาประยุกต์ใช้เป็นกลยุทธ์หลักขององค์กร เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและผลักดันให้ธุรกิจสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล (สมยศ วิทยาเกียรติ และคณะ, 2565)

2.ด้านการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนและการควบคุม (Planning and Control) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ ในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบันที่ต้นทุนวัตถุดิบและพลังงานมีความผันผวนสูง ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญสูงสุดกับการควบคุมงบประมาณอย่างรัดกุมและการประเมินผลผ่านตัวชี้วัดที่ชัดเจน (เช่น Balanced Scorecard) เพื่อรักษาสภาพคล่องและทิศทางขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย ที่พบว่า ปัจจัยดังกล่าวมีผลกระทบต่อคุณภาพข้อมูลบัญชีเชิงกลยุทธ์ในด้านนโยบายองค์กรสมัยใหม่ ระบบบัญชีที่ดีที่สุด ความสามารถของพนักงานบัญชี และความกดดันด้านสิ่งแวดล้อมในการแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านความพร้อมด้านทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ไม่มีผลต่อคุณภาพข้อมูลบัญชีเชิงกลยุทธ์แต่อย่างใด (ปภาพิต ศรีสว่างวงศ์, 2561)

3.ด้านความได้เปรียบทางการแข่งขัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณภาพ (Quality) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับคุณภาพเป็นอันดับแรก เนื่องจาก การผลิตเพื่อการส่งออก (โดยเฉพาะกลุ่มอาหารแปรรูป) จำเป็นต้องผ่านมาตรฐานสากลขั้นสูง (เช่น GMP, HACCP, ISO) หากคุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐานจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ดังนั้น การแข่งขันด้วยคุณภาพจึงเป็นปราการด่านแรกที่องค์กรในพื้นที่ใช้เป็นจุดขาย สอดคล้องกับการศึกษาเรื่องความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านคุณภาพในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปและการส่งออก ที่พบว่า การมุ่งเน้นยกระดับคุณภาพสินค้าไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความพึงพอใจ แต่ยังสามารถสร้างความภักดีของลูกค้า (Customer Loyalty) ในระยะยาว และเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถหลีกเลี่ยงการแข่งขันด้านราคา (Price War) ได้อย่างยั่งยืน ส่งผลให้ธุรกิจมีผลกำไรและขีดความสามารถในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่งในตลาดสากล (สมชาย หาญหิรัญ, 2560)

ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาสู่อภิปรายผล ดังนี้ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีขั้นสูง (เช่น IoT, Big Data, AI) มาประยุกต์ใช้ในโครงข่ายการส่งมอบและการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะด้วยระบบอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง และการเชื่อมต่อเครือข่ายดิจิทัล ช่วยให้องค์กรมีความยืดหยุ่นสูง (Agility) สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและตลาดที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างฉับพลันและแม่นยำมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบเรียลไทม์กับผู้ส่งมอบ (Suppliers) ยังช่วยลดต้นทุนการถือครองสินค้าคงคลัง (Inventory Cost) และต้นทุนการดำเนินงานได้อย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น และเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันทั้งด้านต้นทุนและความรวดเร็ว ซึ่งแนวทางดังกล่าวถือเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่สำคัญสำหรับผู้บริหารธุรกิจอุตสาหกรรม ในการเร่งนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นกลยุทธ์หลักเพื่อสร้างความได้เปรียบและการเติบโตอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล (สมยศ วิทยาเกียรติ และคณะ, 2565)

ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาสู่อภิปรายผล ดังนี้

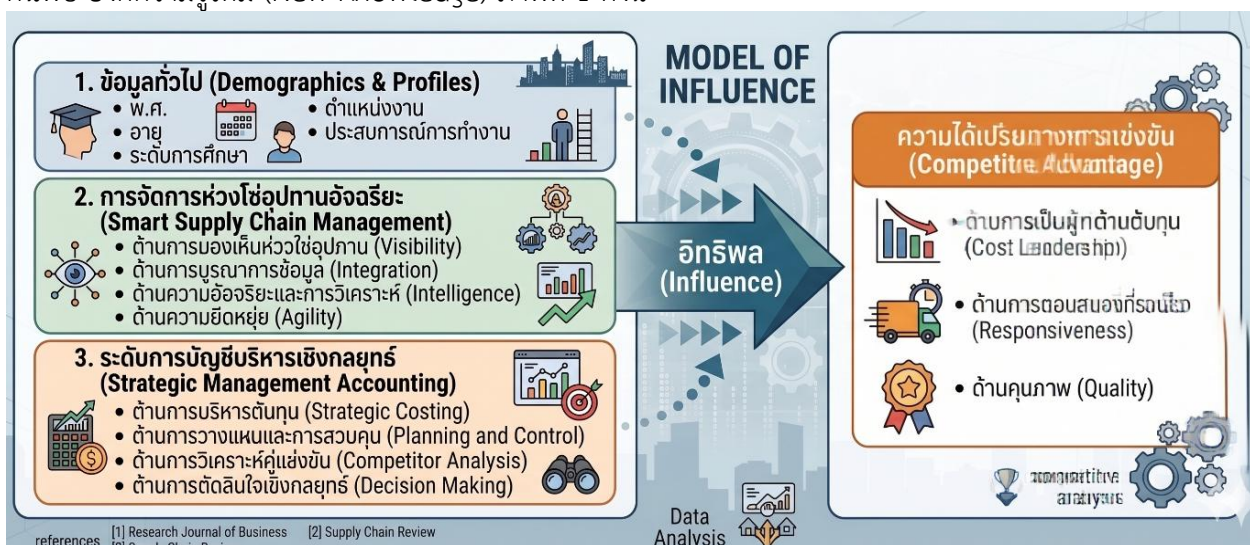
การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลทางบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน การที่ธุรกิจมีเพียงระบบการผลิตที่ทันสมัยไม่เพียงพอ ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงลึก (Insights) ทั้งที่เป็นข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ข้อมูลความเคลื่อนไหวของคู่แข่งและสถานะตลาด เพื่อนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ การประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ยังช่วยให้องค์กรสามารถบริหารต้นทุนฐานกิจกรรม (Activity-Based Costing: ABC) ได้อย่างแม่นยำ สามารถจัดกิจกรรมที่ไม่สร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งนำไปสู่การเป็นผู้นำด้านต้นทุนและสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันได้อย่างแท้จริง โดยกลยุทธ์การบัญชีบริหารทั้ง 5 ด้านนี้ ล้วนส่งผลต่อการประสบความสำเร็จของธุรกิจสตาร์ทอัพในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ธิตยา พงษ์พานิชธาดา และคณะ, 2568)

ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลร่วมของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน ของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาสู่อภิปรายผล ดังนี้

ปัจจัยทั้งสองมีอิทธิพลร่วมกันในการยกระดับความได้เปรียบทางการแข่งขันอันเกิดจากพลังวิเศษ (Synergistic Effect) กล่าวคือ ระบบห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะจะทำหน้าที่เสมือนระบบประสาทสัมผัสที่คอยเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติการและดักจับความเคลื่อนไหวของตลาดแบบเรียลไทม์ ในขณะที่ระบบการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ทำหน้าที่เป็นสมองส่วนกลางในการนำข้อมูลมหาศาลเหล่านั้นมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทาง จัดสรรทรัพยากร และประเมินความคุ้มค่า การบูรณาการศาสตร์ด้านวิศวกรรมการปฏิบัติการเข้ากับศาสตร์ด้านบัญชีการเงินนี้ ช่วยให้สถานประกอบการในจังหวัดสมุทรสาครสามารถอุดช่องโหว่ของความสูญเปล่า ยกระดับคุณภาพสินค้า และตัดสินใจได้เร็วกว่าคู่แข่ง ซึ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะร่วมกับการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Accounting in Industry 4.0) นี้ ถือเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนผ่านข้อมูลเรียลไทม์ไปสู่การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากวิกฤต สร้างความยืดหยุ่น และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืนในยุคดิจิทัล (Ivanov, D. & Dolgui, A., 2020)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร ผู้วิจัยได้ค้นพบ องค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) ภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของการจัดการห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะและการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันของสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต จังหวัดสมุทรสาคร สรุปผลได้ว่าการบูรณาการเทคโนโลยีขั้นสูงในห่วงโซ่อุปทาน (Smart Supply Chain) ควบคู่ไปกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Accounting) เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยข้อค้นพบชี้ให้เห็นถึง ผลกระทบเชิงบูรณาการ (Synergistic Effect) ที่เกิดขึ้นเมื่อองค์กรสามารถผนวกความรวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติการ (Operational Visibility) เข้ากับการวิเคราะห์ต้นทุนและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่แม่นยำ ซึ่งนำไปสู่การลดความสูญเสีย การยกระดับคุณภาพสินค้า และการตอบสนองต่อพลวัตของตลาดได้ทันที่ ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ ดังนี้: 1) สำหรับผู้บริหารสถานประกอบการ ควรเร่งปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การบริหารจัดการ (Management Paradigm Shift) โดยมุ่งเน้นการลงทุนในเทคโนโลยีดิจิทัล (เช่น IoT, Big Data Analytics) เพื่อยกระดับห่วงโซ่อุปทานให้มีความอัจฉริยะ พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสายบัญชีและบริหารให้มีความสามารถในการวิเคราะห์สารสนเทศเชิงกลยุทธ์ (Strategic Insights) มากกว่าเพียงการบันทึกบัญชีแบบดั้งเดิม 2) สำหรับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร ควรจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศทางธุรกิจ (Business Excellence Center) หรือคลัสเตอร์อุตสาหกรรมอัจฉริยะ เพื่อให้คำปรึกษาสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมการจับคู่ทางธุรกิจ (Business Matching) ระหว่างผู้ประกอบการ SMEs และผู้ให้บริการเทคโนโลยี (Technology Providers) ในการพัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานและระบบบัญชีบริหารดิจิทัล และ 3) สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นหรือพื้นที่อื่นเพื่อเปรียบเทียบผล และควรพิจารณาศึกษาตัวแปรคั่นกลาง (Mediating Variables) หรือตัวแปรปรับ (Moderating Variables) เพิ่มเติม เช่น วัฒนธรรมองค์กรแบบดิจิทัล (Digital Culture) หรือความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับกลไกการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติยา พงษ์พานิชธาตา และคณะ. (2568). กลยุทธ์การใช้บัญชีบริหารที่ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จ ของธุรกิจ สตาร์ทอัพในกรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, 9(2), 48-64.
- ปภาพิต ศรีสว่างวงศ์. (2561). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชี เชิงกลยุทธ์ของธุรกิจผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(1), 170-184.
- วีระวรรณ ศิริพงษ์. (2560). การใช้บัญชีบริหารของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดสงขลา. Hatyai Academic Journal, 15(1), 59-72.
- ศิริเพชร สุนทรวิภาต. (2562). นวัตกรรมบัญชีเพื่อการจัดการเชิงกลยุทธ์: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 30(2), 124-146.
- สมชาย หาญหิรัญ. (2560). ความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านคุณภาพในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปและการส่งออก. วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 9(2), 15-30.

- สมยศ วิทยาเกียรติ และคณะ. (2565). อิทธิพลของเทคโนโลยีห่วงโซ่อุปทานอัจฉริยะที่มีต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจอุตสาหกรรมในยุคดิจิทัล. วารสารบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ราชมงคลล้านนา, 10(2), 45-60.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสาคร. (2566). รายงานสถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: กระทรวงอุตสาหกรรม.
- Best, J. W. (1977). Research in education. (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Cochran, W. G. (1963). Sampling techniques. (2nd ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Ivanov, D. & Dolgui, A. (2020). A digital supply chain twin for managing the disruption risks and resilience in the era of Industry 4.0. Production Planning & Control, 32(9), 775-788.
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric theory. (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. Dutch Journal of Educational Research, 2, 49-60. <https://www.scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=2474710>